

Põllumajandussaaduste mahepõllumajanduslik tootmine ja turustamine 2003. aastal, aruanne 2004.a.

Töö tellija: Põllumajandusuuringute Keskus

Töö teostaja: Jänedä Õppe- ja Nõuandekeskus

Jänedä, märts 2005. a.

Kokkuvõte

Uuringu eesmärgiks oli saada ülevaade põllumajandussaaduste mahepõllumajanduslikust tootmisest ning mahetoodangu turustamise võimalustest enne liitumist Euroopa Liiduga.

Ülevaate saamiseks viidi kõikides mahepõllumajandusega tegelevates testettevõttes läbi küsitlus, et saada alljärgnevat informatsiooni:

- ✓ mahepõllumajanduslikult toodetud põllumajandussaaduste loetelu;
- ✓ mahepõllumajanduslikult toodetud toodangu kogused ja maksumused;
- ✓ mahepõllumajanduslikult toodetud toodangu turustamine;

Küsimuste koostamisel on aluseks võetud EL Phare twinning projekti “Põllumajandusliku keskkonnatoetuse seire ja hindamissüsteemi väljatöötamine” raames väljatöötatud meetodika.

Põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi (FADN) 2003. aasta valimis oli 500 testettevõtet, neist mahetootjaid 38. Küsitlus viidi läbi iga-aastase testettevõtetest andmete kogumise käigus, kusjuures mahetootjad pidid vastama lisaküsimustele mahepõllumajanduslikult toodetud toodangu ja selle turustamise kohta. Kuna küsitluse eesmärgiks oli hinnata mahetootjate võimalusi mahetoodangu turustamisel, siis neid ettevõtteid, kellel oli veel üleminekuperiood, arvesse ei võetud.

Mahetootjate arv Eestis on viimaste aastate jooksul oluliselt kasvanud, kuid mahetoodete müügi võimalused on üsna piiratud. Ainult 14,3% teraviljast ning ainult 0,3% piimast realiseeriti viitega mahepõllumajandusele. Veiseid lihaks suudeti mahedana realiseerida 8,7%, lambaid ja sigu lihaks ei olnud üldse võimalik mahetoodanguna turustada.

Põllumajandusliku maa kasutamise seisukohalt on mahetootjad erinevad oluliselt tavatootjatest, pöörates suuremat tähelepanu söödakultuuride kasvatamisele. Samas tavatootjatel on tähtsamal kohal teravilja kasvatamine.

Valdav osa mahetootjate kogutoodangust tuli loomakasvatusest (41,3%). Taimekasvatuse osakaal kogutoodangus oli 33,3%. Toetuste osakaal (v.a. investeringutoetused) maheettevõtete kogutoodangus oli keskmiselt 19,2% (tavatootjatel keskmiselt 6,1). Seega maheettevõtete sõltuvus toetustest üsna suur.

Lisandväärtuse (koos toetustega) toomise seisukohalt ettevõtte kohta on mahetootjad vähemedukamad tootes oluliselt vähem lisandväärtust. Analüüsi tulemustest selgus, et toetused moodustavad mahetootjate netolisandväärtusest olulise osa (keskmiselt 65,5%).

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004 – 2006 PKT HINDAMINE

Netolisandväärtust tööjõuühiku kohta tootis keskmine mahetootja võrreldes tavatootjaga samapalju, samas taimekasvatuse tootmistüübi maheettevõtted tootsid võrreldes tavatootjatega 2,5 korda vähem netolisandväärtust tööjõuühiku kohta.